

Biologi

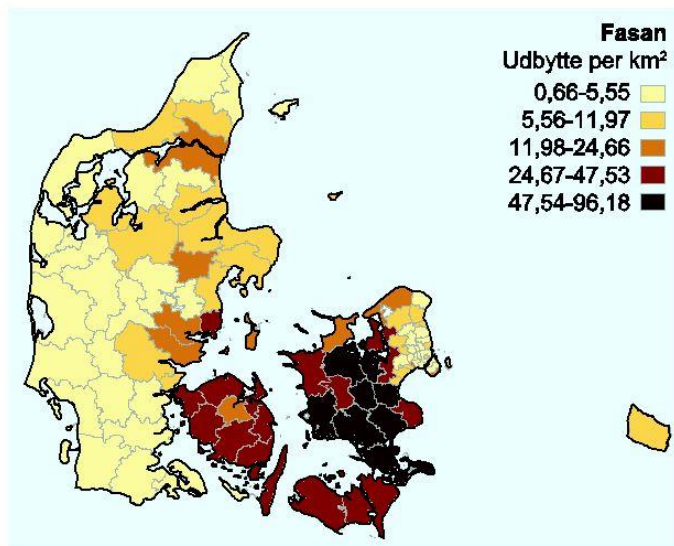
Fasan (*phasianus Colchicus*)

- Fasanen, der oprindeligt stammer fra asien, har været udsat i Danmark siden 1870'erne. I dag er den udbredt over hele landet, men de største tætheder finder man i Østjylland og på øerne.
- Der har været udsat flere farvevarianter af fasan, men mest almindelig er den kobberrøde kok og lyst brune høne, som angivelig er en krydsning mellem Ædelfasan og *Chinensis*. Denne kendes også i en farvevariant som kaldes Grønfasan der fremstår næsten sort - hannen med et metallignende skær.

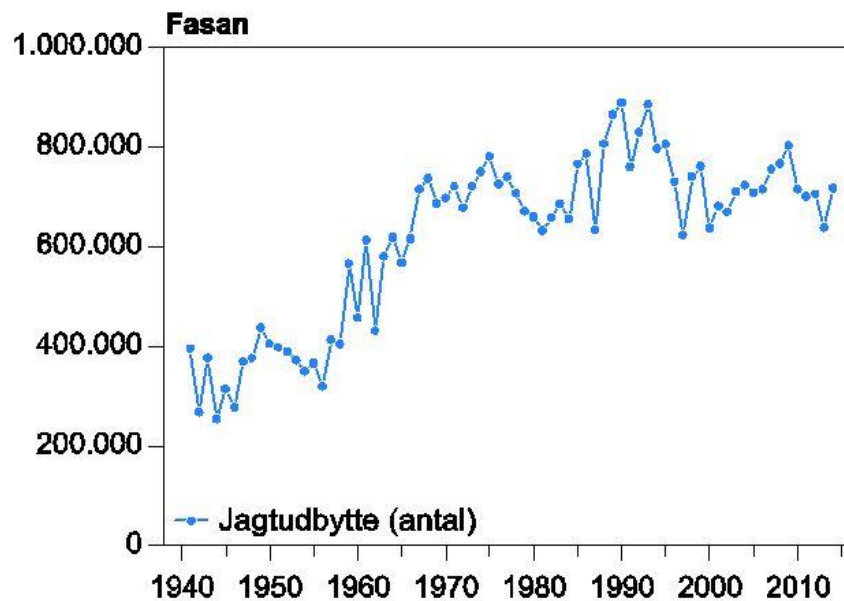
Yngleforhold

- Fasanen bliver kønsmoden som 1-årig.
- I ynglesæsonen er kokkene meget territoriale. De dominerende hanner samler gerne flere høner omkring sig.
- Hønen lægger 8-15 æg i en fordybning i jorden. Redestedet placeres hvor vegetationen yder beskyttelse mod prædation.
- Hvis æggene går tabt som følge af prædation eller landbrugsaktivitet, kan hønen lægge nye æg op til flere gange.
- Rugetiden er 23-25 dage.

Vildtudbytte

Figur 3.1.11.2. Geografisk fordeling af jagtudbyttet af fasan vist som gennemsnitligt udbytte på kommuneplan for sæsonerne 2010/11 - 2014/15.

Bestandsudvilking og omsætning

- Bestanden herhjemme har været ret stabil fra midten af 1970'erne til midten af 90'erne for derefter at falde noget.
- Bestandsstørrelsen er påvirket af vildtpleje og fodring, således at der ikke er den store bestandspåvirkning af hårde vintre.
- Jagtudbyttet har været stigende, hvilket hænger sammen med den øgede pleje og en årlig udsætning af ca. 1,5 mio. fugle.
- Fasanen har en høj produktionsevne, da den bliver tidligt kønsmoden og får store kuld. Der er dog samtidig en stor dødelighed, og derfor en hurtig omsætning i bestanden.

Føde

- Fasanen er ikke særlig kræsken i sit fødevalg. Den lever overvejende af planteføde, men tager dog også smådyr som biller, græshopper og snegle.
- Kyllingerne er meget afhængige af insektføde i de første leveuger.
- Som følge af fasanen brede menukort, ses den af nogle som en mulig trussel mod truede padder og insekter.

Krav til levesteder

Fasanen foretrækker et varieret landskab med småskove, læhegn og dyrkede marker, men også gerne moser og rørskove. Artens evne til at tilpasse sig mange forskellige landskabstyper, har gjort fasanen udbredt. Hvis fødegrundlaget er tilstrækkeligt, kan der leve mange fasaner på relativt små arealer.

Man kan sige at fasanen er en "randfugl". Den knytter sig til overgange i landskabet, hvor den befinder sig nær dækning og læ, men også finder sol/lys og overblik. I modsætning til f.eks. agerhøns befinder fasaner sig ikke på åbne arealer/marker længere tid af gangen.

Sagt på en anden måde tiltrækkes fuglene af variation i landskabet. Denne variation gælder alle forhold - vegetationens diversitet, alder og struktur, hydrologiske forhold og landskabsmæssige strukturer i almindelighed.

Dette forhold er vigtigt at have med i sine overvejelser, når man skal gennemskue mulighederne for succesfuld udsætning i et område. Det kan også være med til at forklare hvorfor man mister sine fugle - deres krav til levesteder findes bedre andre steder i nabolaget.

Det er naturligt for fasaner at bevæge sig omkring i terrænet, især på stille dage, når det er tåget eller magsvejrr i almindelighed. Det er derfor vigtigt at kunne tilbyde fuglene attraktive destinationer for deres færden.

Varieret natur som
fremstår attraktiv for
mange arter

Agerhøns (*Perdix perdix*)

Agerhønen er naturligt udbredt i Vesteuropa og østover gennem Rusland til Mongoliet, hvor den lever på de udstrakte stepper. Som følge af udsætning til jagt findes den i dag også i Nordamerika, ligesom bestandene i Norge, Sverige og i Danmark øst for Storebælt menes at stamme fra udsatte fugle.

I Danmark er den vidt udbredt i det åbne land, især på agerjord, hvor driften ikke er for intensiv, men også på heder og i moser. Der udsættes mere end 50.000 agerhøns om året i Danmark.

Kendetegn

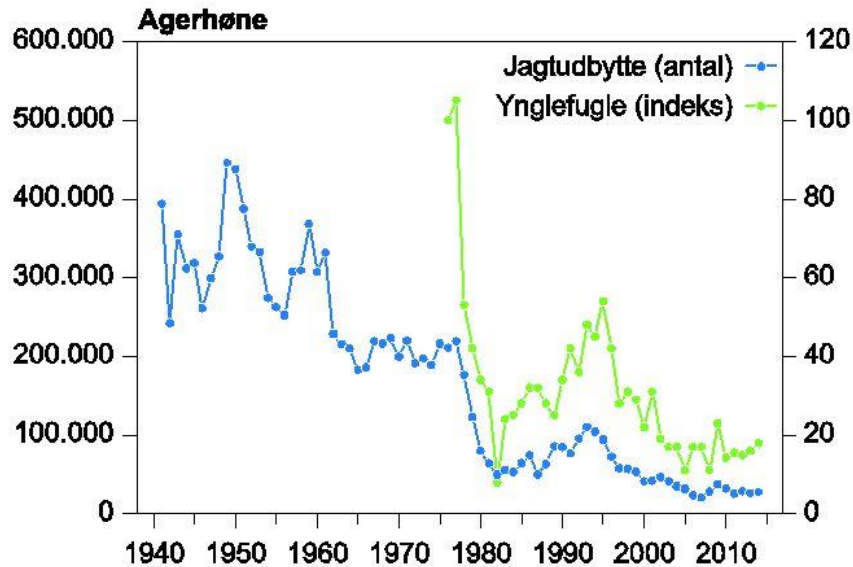
Agerhønsenes køn kan kun, med sikkerhed, bestemmes på baggrund af skulderfjerenes udseende.

Yngleforhold

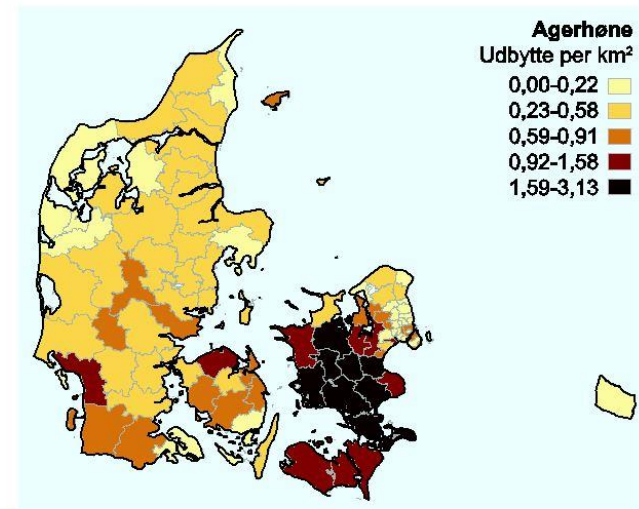
- Agerhønen yngler som 1-årig.
- Fuglene yngler i det åbne land, hvor hønen foretrækker at placere reden i ældre græs- eller urtevegetation. Her kan den ligge skjult for rovfugle og kragefugle.
- Reden udgøres af en lille fordybning i jorden, som fores let med neget af den græs- og urtevegetation der findes på stedet.
- Hønen lægger 13-20 æg i løbet af maj, og rugeperioden starter typisk ved månedsskiftet maj/juni.
- Rugetiden er 23-24 døgn.
- Går æggene tabet efter rugeperiodens start, vil hønen kun sjældent være i stand til at lægge om.

Bestandsudvikling og omsætning

Kilde: Fauna.au.dk

Figur 3.1.10.2. Geografisk fordeling af jagtudbyttet af agerhøne vist som gennemsnitligt udbytte på kommuneplan for sæsonerne 2010/11 - 2014/15.

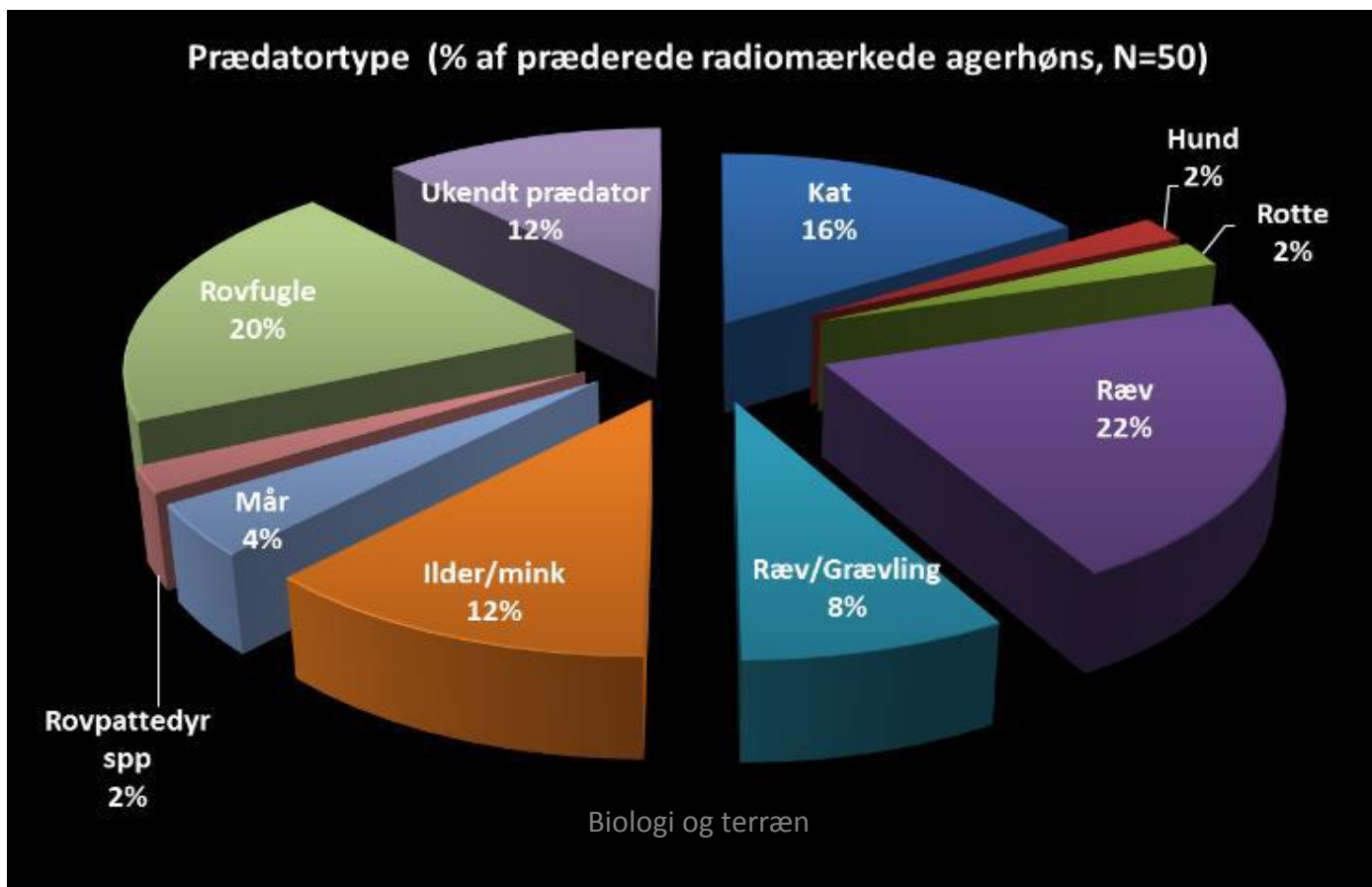
Under gunstige forhold har agerhøns en meget stor reproduktionsevne. Når bestanden er gået kraftigt tilbage, skyldes det især at fuglene tvinges til at placere deres reder i uegnede miljøer og høj kyllingedødelighed.

Udfordringerne for agerhønsene skyldes en række faktorer

- Sprøjtning med pesticider, som dræber de insekter som kyllingerne er helt afhængige af.
- Bekæmpelse af ukrudtsplanter, som tiltrækker insektliv og producerer frøføde.
- Slet af de vigtige arealer med flerårig vegetation og græsarealer som derved betyder færre muligheder for god redeplacering, men også ødelægger mange reder.

Et stort prædationstryk fra en række generalistprædatorer, som klarer sig udmærket i kulturlandskabet, samt trafikdrab, græsslet o.a. betyder, at kun omkring $\frac{1}{4}$ af voksenfuglene overlever og bidrager med flyvedygtigt kyllinger (målt fra februar). Figuren viser hvem der tager del i prædationen.

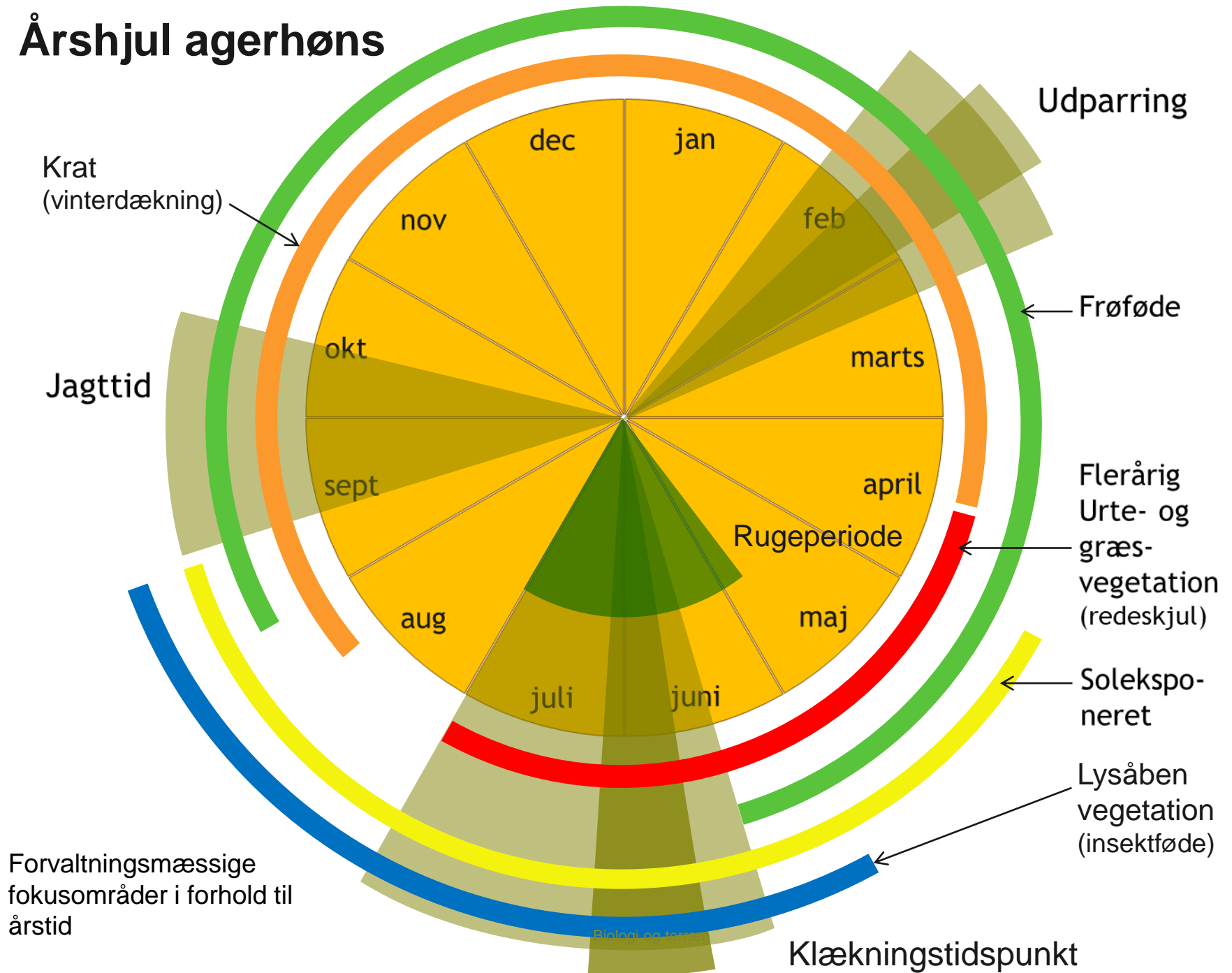

Afgørende krav til levesteder

For at sikre agerhønsene gode betingelser året igennem er der en række forhold som skal være tilstede

- Tætte og gerne lave krat, eller arealer med 15-30 cm. højt vegetationsdække der sikrer dækning for rovfugle hen over vintermånederne.
- Arealer der er velegnede til redeplacering. Dvs. med flerårig vegetation uden høje træer og buske.
- Lysåbne strukturer og vegetationer med stor hjemmehørende artsdiversitet, der tiltrækker insektliv og dermed sikrer fødemuligheder til kyllingerne. De lysåbne strukturer gør det bl.a. muligt for kyllingerne at søge føde uden at de samtidig blottes sig for prædatorer.
- Adgang til frøføde fra sensommer og så langt hen på vinteren som muligt.

Årshjul agerhøns

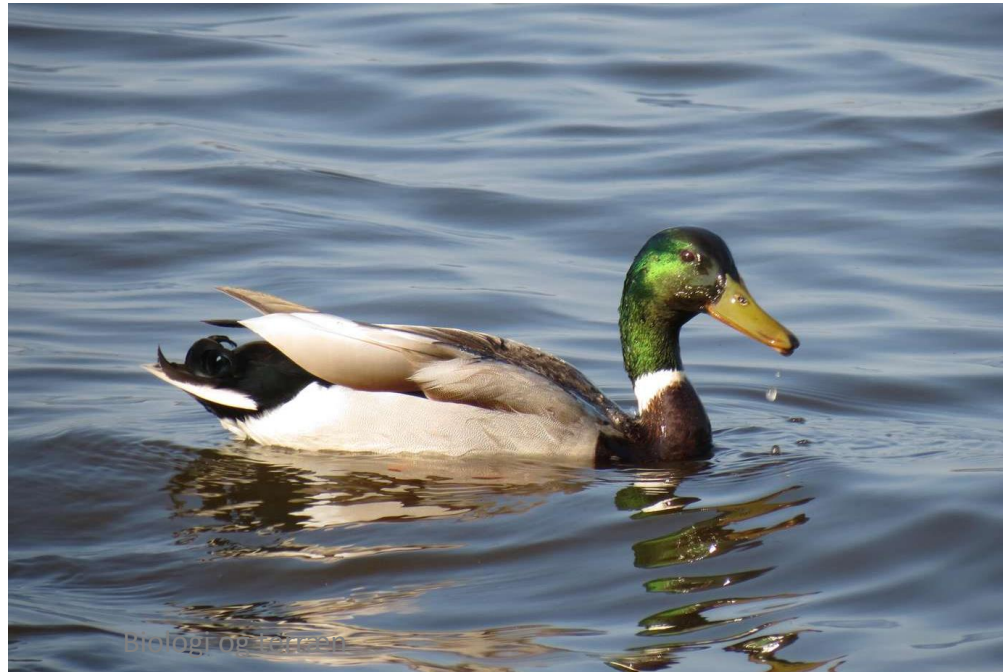

Gråand

Gråanden er den største og mest almindelige svømmeand i Danmark og træffes over alt ved vådområder, søer, vandløb og fjorde.

Frem til oktober er de fleste gråænder herhjemme danske ynglefugle og deres afkom. Senere kommer et betydeligt træk af fugle fra Skandinavien, Baltikum og Rusland på vej til deres overvintringssteder i Sydeuropa.

Mange af de danske fugle overvintrerer i Danmark eller trækker til vores nabolande.

Yngleforhold og bestandsomsætning

- Gråanden er yngledygtig som 1-årig.
- Den er monogam, men som det er tilfældet for de fleste ænder, deltager andrikken ikke i yngelplejen.
- Anden lægger 9-13 æg, som har en rugetid på 27-28 dage.
- Gråanden har en høj reproduktionsevne, men også en kort levetid - under halvdelen af de unge ænder overlever deres første leveår.
Gråænder har altså en hurtig omsætning.

Udbredelse og levesteder

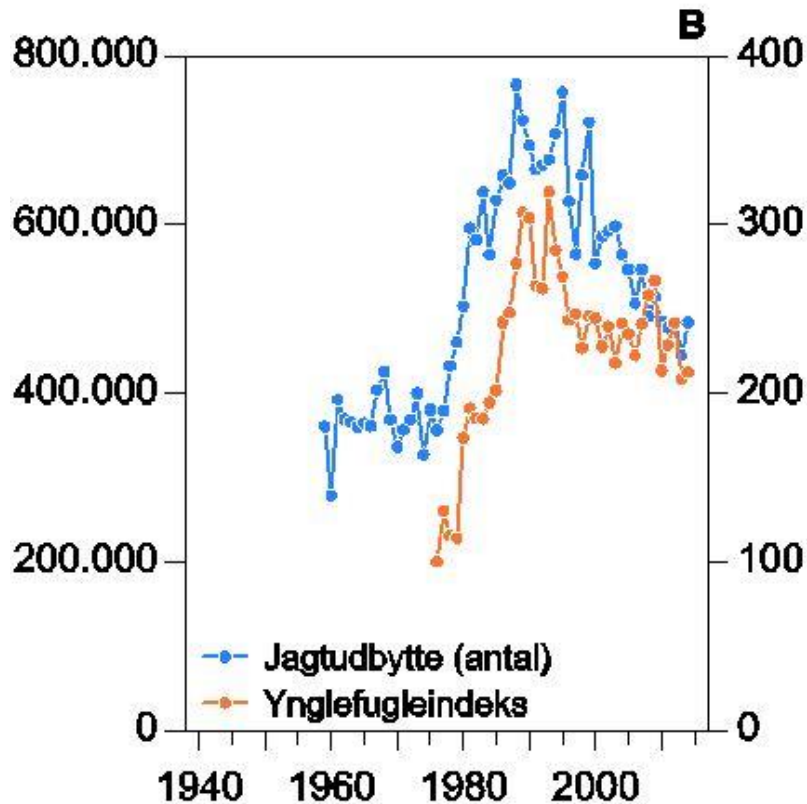
- Gråanden findes over store dele af verden. Den yngler i næsten hele Europa, det nordlige Asien, nordlige dele af Amerika og den yngler også i dele af Australien og New Zealand, efter den blev indført. I Danmark findes den stort set overalt og er især talrig i byområder med parker.
- Gråanden yngler både i lavvandede fjorde, damme, søer samt langs åer og mindre vandløb. Den kan også yngle ved havet samt i mergel- og tørvegrave. Gråandens krav til levesteder er således meget let at tilfredsstille; der skal blot findes vegetation fx tagrør eller siv langs bredden. Den foretrækker forholdsvis lavt vand med vandplanter.

Føde

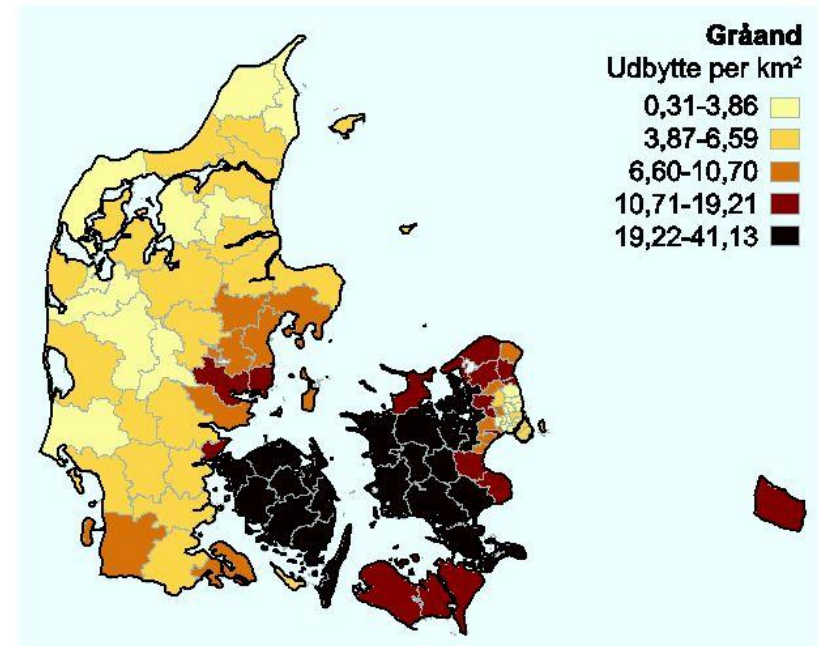
Gråanden lever af både planter og smådyr. I Danmark lever den især af frø fra vandplanter som kogleaks, vandaks og sumpstrå. Af smådyr spiser den muslinger, snegle, insekter og krebsdyr. I byerne lever gråanden desuden af brød. Ællingerne tager hovedsagelig små insekter og krebsdyr i vandoverfladen.

vildtudbytte

Kilde: Fauna.au.dk

Figur 3.1.14.2. Geografisk fordeling af jagtudbyttet af gråand vist som gennemsnitligt udbytte på kommuneplan for sæsonerne 2012/13 - 2014/15.